

Tukuma, Engures un Jaunpils novadu
pārbaudes darbs latviešu valodā
8. klasei
2018. gada 23.–27. aprīlī

Sagatavoja Tukuma, Engures un Jaunpils novadu
latviešu valodas un literatūras skolotāju
MA vadītāja Iveta Āboliņa

Tukuma, Engures un Jaunpils novadu pārbaudes darbs latviešu valodā 8. klasei 2018. gada aprīlī

Teksta lapa par Ivāra Selecka dokumentālo filmu „Turpinājums”

(Pēc IT brīvpieejas resursiem)

1. uzdevuma teksts.

Filmas režisors Ivārs Seleckis ir viens no leģendārās Rīgas dokumentālās kino skolas pamatlicējiem un jau 1968. gadā **debitējis** kā dokumentālā kino režisors. Liela daļa no Ivāra Selecka veidotajām filmām pieskaitāma Latvijas kinovēstures zelta fondam, viņa filma „Šķērsiela” (1988) saņēmusi trīs prestižākās dokumentālās kino balvas pasaulē, Seleckis saņēmis arī Nacionālo kino balvu „Lielais Kristaps” par mūža ieguldījumu kinomākslā.

Režisora Ivāra Selecka dokumentālo filmu „Turpinājums” raksturo vieglums. „Tajā nekas nav **samudrīts**. Tā ir filma par normāliem cilvēkiem, par kuriem parasti filmas netaisa,” stāsta filmas producers Gints Grūbe.

„Visu ko savā dzīvē esmu filmējis, bet filmu par bērniem uzņemu pirmoreiz. Paies laiks, bērni paaugsies, un pasaule būs tāda, kādu veidos un apdzīvos viņi. Taču kaut kāda daļa no šīs nākotnes bērnos mājō jau tagad. Mēģinot vērtīgi ielūkoties, kas notiek bērnu prātos, mēs varam censties saskatīt paši savu nākotni, savu turpinājumu,” saka režisors Ivārs Seleckis.

Filma stāsta par bērniem un viņu pieaugšanu. Seleckis skaidro, ka savā darbā fiksē tautas vizuālo vēsturi. "Tā ir apziņa, kura mums kinohronikā ir audzināta – mēs esam atbildīgi par to, lai tas, kas notiek, paliek citiem, lai paliek kaut kas vēsturei," saka režisors.

Dokumentālā filma savu pirmizrādi piedzīvoja 22. martā kinoteātrī "Splendid Palace". Filmu paredzēts izrādīt vairāk nekā 100 vietās Latvijā. Filma veidota divu gadu garumā no 2015. gada septembra: tobrīd, trīs gadus pirms Latvijas simtgades, mācības pirmajā klasē dažādos Latvijas novados sāka pieci bērni, un filma „Turpinājums” izseko viņu gaitām visa pirmā skolas gada garumā.

Kārlim ir stipras ģimenes saknes Latvijas laukos, Gļeba vecvecāki iebraukuši Latvijā pēc 1940. gada, bet Zanes ģimene ir pirmās paaudzes pilsētnieki. Anastasijas ģimene no pilsētas pārcēlusies uz laukiem, bet Anetes mamma dzīvo Anglijā. Mācību sākums pirmajā klasē iezīmē robežu starp bērnības bezrūpību un pirmajiem nopietnajiem pienākumiem, nepieciešamību veidot jaunas attiecības un pielāgoties. Pirmā skolas gada laikā bērnu apzinātā pasaule kļūst lielāka, un šis plašums spēj nest gan daudz patiesa prieka, gan reizēm arī pirmos sarūgtinājumus vai vilšanos.

Filma „Turpinājums” ir pirmā daļa no ieplānota ilgtermiņa kino vērojuma par pieciem Latvijā dzimušiem bērniem. Filmu cikla mērķis ir atgriezties pie pirmās filmas varoņiem ik pēc septiņiem gadiem un dokumentēt viņu dzīves gājumu līdzī laikam.

Rakstniece Inese Zandere intervijā minējusi, ka filma ir interesanta, liek domāt par to, ka bērns ir jāciena, jo ir par ko, ka bērns ir ļoti liels spēks.

Gļeba tēvs par sava dēla audzināšanu izsakās šādi: „Mēs izvēlamies nodarbības. Vēlamies parādīt daudzveidību, lai viņš pats ar laiku varētu izvēlēties sev tuvāko. Viņš izmēģina spēkus vienā, otrā nodarbībā. Mēs neko neuzspiežam. Dodam iespēju pašam izvēlēties. Mums viennozīmīgi gribas, lai viņš ir stiprs, izturīgs un vesels. (..) Ir labi jāmacās un jāiegūst izglītība. Tikai tad varēs dzīvē sevi atrast.”

Kinožurnāliste Kristīne Matīsa recenzijā par filmu raksta: „Interesanti (un ļoti labi), ka bērnu vecāki šajā filmā **konsekventi** atstāti otrajā plānā, tā tiek nodrošināta un veidota **kolorīta** vide un pasaule katram mazajam varonim, tikai retumis kāds no vecākiem parādās kadrā kā spilgts tēls ar motorzāģi vai hokejnūju, kā skumja aizkustinājuma asara uz vaiga, pikselaini bremsēta bilde skaipa lodziņā vai bargi vērojōša klints fonā.

Gandrīz vai jāsaka – tikpat lielu lomu kā vecāki šajā filmā spēlē mazo varoņu mājas, katram sava konkrēta dzīvesvieta, kuras kopskats ik pa laikam piesaka atgriešanos pie tā vai cita stāsta. Viens no daudziem ķieģeļšiem turīga privātmāju rajona skudru pūznī vai romantiska "meža būdiņa", uz kuru ziemā jābrien tāls un sniegains ceļš, savukārt pavasarī suns sāk līksmi kulstīt asti, pat vēl neredzot, kas tur nāk pa durvīm ārā, tikai izdzirdot skaņu. Visspēcīgākais un ietilpīgākais tēls šajā kategorijā man šķiet lielais un nemājīgais nams, kura ķieģeļos un mērogā acīmredzami sagāzta ārzemēs pelnītā nauda, bet iekšā tukšās telpās un kailās sienās bēdīgi atbalsojas datora dziedātā dziesmiņa: "Vēl siltāka, vēl jaukāka, kad māmiņa istabā..." Šo namu neglābj pat tas, ka apkārt ir lauki – harmonizējošais un ideālais faktors citu bērnu pasaulē un patiesībā arī visās Ivāra Selecka filmās.”

Vārds, uzvārds: _____

Datums: _____

**Tukuma, Engures un Jaunpils novadu pārbaudes darbs
latviešu valodā 8. klasei**

1. variants

1. uzdevums. Izlasi 1. uzdevuma tekstu un aizpildi tabulu, izrakstot no teksta katrā ailē vienu atbilstošu piemēru, saglabājot tā formu, locījumu! (4p.)

N. p. k.	Nosaukums	Viens piemērs
0	Darbības vārds vajadzības izteiksmē	jābrien
1.	Darbības vārds īstenības izteiksmē (vienkāršajā pagātnē)	
2.	Īpašības vārds pārākajā pakāpē	
3.	Saliktenis, kas sākas ar burtu „k”	
4.	Profesijas nosaukums sieviešu dzimtē	

2. uzdevums. Izpildi uzdevumus par 1. uzdevuma tekstu! (9p.)

2.1. Izskaidro tekstā treknrakstā izcelto vārdu nozīmi! (2p.)

Debitējis – _____

Konsekventi – _____

2.2. Uzraksti, kuras 2 īpašības vai spējas vēlas redzēt Gļeba tēvs savā dēlā! (2p.)

_____

_____

2.3. Uzraksti saviem vārdiem (nevis citātu), kāds ir filmu cikla mērķis! (2p.)

_____

_____

2.4. Uzraksti, kas, tavuprāt, harmonizē bērna pasauli! Pamato atbildi! (3p.)

_____

_____

3. uzdevums. Veido teikumus, ievērojot uzdevuma nosacījumus! (9p.)

3.1. Iesaisti vienkāršā paplašinātā teikumā prievārdu *dēļ!*

3.1. _____

_____

3.2. Uzraksti saliktu pakārtotu teikumu, iesaistot tajā trīs vienlīdzīgus teikuma locekļus!

3.2. _____

_____

3.3. Uzraksti saliktu sakārtotu teikumu, iesaistot tajā darbības vārda formu *klausoties* tā, lai veidojas divdabja teiciens!

3.3. _____

_____

_____

Vārds, uzvārds: _____

Datums: _____

**Tukuma, Engures un Jaunpils novadu pārbaudes darbs
latviešu valodā 8. klasei**

2. variants

1. uzdevums. Izlasi 1. uzdevuma tekstu un aizpildi tabulu, izrakstot no teksta katrā ailē vienu atbilstošu piemēru, saglabājot tā formu, locījumu! (4p.)

N. p. k.	Nosaukums	Viens piemērs
0	Darbības vārds vajadzības izteiksmē	jābrien
1.	Darbības vārds īstenības izteiksmē (vienkāršajā nākotnē)	
2.	Profesijas nosaukums vīriešu dzimtē	
3.	Kārtas skaitļa vārds	
4.	Saliktenis, kas sākas ar burtu „p”	

2. uzdevums. Izpildi uzdevumus par 1. uzdevuma tekstu! (9p.)

2.1. Izskaidro tekstā treknrakstā izcelto vārdu nozīmi! (2p.)

Samudrīts - _____

Kolorīta (vide) - _____

2.2. Uzraksti, kuras 2 pozitīvas iezīmes par filmu minējusi Kristīne Matīsa savā recenzijā! (2p.)

_____
_____

2.3. Uzraksti saviem vārdiem, kāds ir Ivara Selecka filmas „Turpinājums” mērķis! (2p.)

_____
_____

2.4. Uzraksti, kas, tavuprāt, harmonizē bērna pasauli! Pamato atbildi! (3p.)

_____
_____
_____

3. uzdevums. Veido teikumus, ievērojot uzdevuma nosacījumus! (9p.)

3.1. Iesaisti vienkāršā paplašinātā teikumā trīs vienlīdzīgus teikuma locekļus!

3.1. _____

_____
3.2. Uzraksti saliktu sakārtotu teikumu, iesaistot tajā darbības vārda formu *izvēloties* tā, lai veidojas divdabja teiciens!

3.2. _____

_____
3.3. Uzraksti saliktu pakārtotu teikumu, iesaistot tajā prievārdu *dēļ!*

3.3. _____

_____
_____

Lined writing area consisting of 30 horizontal lines for notes.

**Tukuma, Engures un Jaunpils novadu
pārbaudes darbs latviešu valodā 8. klasei 2018. gada 23. –27. aprīlī**

Informācija skolotājiem
Pārbaudes darba norise un vērtēšana

Veiksmīgu darbu Jums un Jūsu skolēniem!

Pārbaudes darba tematikā iekļautas aktualitātes latviešu kultūrā: informācija par kinorežisora Ivara Selecka filmu „Turpinājums” (2018) un Māras Zālītes romāna „Paradīzes putni” (2018) fragmenti. Pārbaudes darbs izveidots 2 variantos. To ieteicams kopēt uz A3 formāta lapas, bet teksta lapu (abiem variantiem vienādu) vēlams kopēt atsevišķi uz A4 formāta lapas, lai skolēniem informācija ir pārskatāmi izvietota vienā pusē un ir vieglāk pildīt 1. un 2. uzdevumu. Skolotājs vienojas ar skolas administrāciju par **pārbaudes darba izpildes laiku - 2 mācību stundām - laikposmā no 23. līdz 27. aprīlim.**

Kopsavilkuma lapa ir izveidota Excel formātā, bet skolēnu sasniegumu analīzes lapa Word formātā. **Lūdzu, atsūtiet man abas atskaišu lapas elektroniski** (ivetina.abolina@inbox.lv, tālr.nr. 29734194) **līdz 15.maijam!** Ja ir kādas neskaidrības, zvaniet pa norādīto tālruna numuru!

Uzd.	Komentāri	Punkti
1.uzd.	Par katru pareizi izrakstītu vienību – 1 punkts. Ja skolēns vienā ailē ir rakstījis vairākus piemērus, tad ieskaita, ja visi ir pareizi. Sk. tabulā atbilžu variantus.	4 punkti
2.uzd.	Šajā uzdevumā ortogrāfijas, interpunkcijas un stila kļūdas nevērtē. 2.1.Par katru pareizi izskaidrotu vārdu – 1 punkts (kopā 2p.). Nav izprasts, nav atbildes – 0 punktu. 1.variants Debitējis – pirmo reizi uzstājies, piedalījies. Konsekventi – noteikti, mērķtiecīgi, nelokāmi, loģiski pamatoti, likumsakarīgi. 2.variants Samudrīts – sarežģīts, pārgudri atspoguļots. Kolorīta (vide) – raksturīga, spilgta, savdabīga (vide), piemīt raksturīgu iezīmju kopums/daudzkrāsaina (vide). 2.2.Par katru pareizu vienību – 1 punkts (kopā 2p.). Ja nepareiza atbilde, nav atbildes – 0p. 2.3. Par loģisku, pareizu atbildi – 2 punkti. Par daļēju atbildi – 1 punkts. Nepareiza atbilde, nav atbildes – 0 punktu. 2.4. Par loģisku, pārliecinošu, pamatotu atbildi – 3 punkti. Par daļēju atbildi – 2 punkti. Par vienkāršotu atbildi – 1 punkts. Nepareiza atbilde, nav atbildes – 0 punktu.	9 punkti
3.uzd.	Par katru teikumu var iegūt 3 punktus: 1) par katru pareizu teikuma veidu pēc uzbūves – 1 punkts; 2) par katru pareizi veidotu konstrukciju – 1 punkts; 3) par katru teikumu bez ortogrāfijas, interpunkcijas un stila kļūdām – 1 punkts.	9 punkti
4.uzd.	4.1. Par katru pilnīgi pareizu teikumu – 1 punkts. Ja teikumā ir 1 vai vairākas kļūdas, tad 0 punktu. 4.2. Par katru pareizi ierakstītu vārdu - 1 punkts. 1.var.: skatās, atdalīt, ņemas, Tagad. 2.var.: vajag, maisījušas, izcilājusi, tūlīt.	10 punkti
5.uzd.	<i>Tekstveide. Skatīt vērtēšanas tabulu!</i>	25 punkti
Kopā:		61 punkts

1.uzdevuma (1.varianta) atbildes

N. p. k.	Nosaukums	Viens no piemēriem
1.	Darbības vārds īstenības izteiksmē (vienkāršajā pagātnē)	piedzīvoja/sāka
2.	Īpašības vārds pārākajā pakāpē	prestīžākās/lielāka/ietilpīgākais/siltākā/jaukāka
3.	Saliktenis, kas sākas ar burtu „k”	kinovēstures/kinomākslā/kinohronikā/kinoteātrī/kinožurnāliste/kopskats
4.	Profesijas nosaukums sieviešu dzimtē	Rakstniece/Kinožurnāliste

1.uzdevuma (2.varianta) atbildes

N. p. k.	Nosaukums	Viens no piemēriem
1.	Darbības vārds īstenības izteiksmē (vienkāršajā nākotnē)	paies/būs
2.	Profesijas nosaukums vīriešu dzimtē	Režisora/režisors/producents
3.	Kārtas skaitļa vārds	1968./22./2015./pirmajā/pirmā/1940./pirmās/otrā/otrajā
4.	Saliktenis, kas sākas ar burtu „p”	pamatlicējs/pirmoreiz/pirmizrādi/privātmāju

4.uzdevuma (1.varianta) atbildes

- Viņas aizņem visu lielo, veco Upīšu saimes galdu, kur noliktas cepumu plātnes, pīrāgu plātnes, šķīvjī, bļodas un bļodiņas.
- Laura **skatās**, cik veikli Helma prot sasist olu un **atdalīt** dzeltenumu no baltuma, jo baltumā nedrīkst iekļūt ne kriptiņas dzeltenuma.
- Viņa **ņemās** kā žonglieris cirkā, Helma ļauj mēģināt arī Laurai, bet viņai nesanāk.
- Līdzko ievaino dzeltenumu, tas saplūst ar baltumu kopā.
- Visas trīs sievas ir piesarkušas, cepeškrāsns dveš pretī karstu un smaržīgu elpu.
- Tā, dāmas, uz pirmās kārts jau var smērēt virsū brūkleņu zapti. (*Ja liktas pēdiņas, tas vērtējumu neietekmē.*)
- „Lames veikalā torte nav manīta kopš Latvijas brīvības laikiem,” stāsta Vietniece.
- Tukumā gan tortes var nopirkt, Tukuma universālveikals ir tāds veikals, kāda otra vairs nav pa visu Universu.
- Tagad**, kad Bukas pieliekamajā kambarī vienmēr stāv pilns spainis ar olām, tortes var cept uz nebēdu.
- Kad grīda ir izslaucīta, galds noberzts un trauki nomazgāti, virtuvi piepilda kafijas smarža.

4.uzdevuma (2.varianta) atbildes

- Trīs sievas un Laura Upīšu virtuvē kuļ un maisa, griež pīrāgiem žāvētu vistas gaļu.
- Skaidrs, ka pīrāgiem **vajag** žāvētu cūkgaļu, bet ko tu padarīsi.
- Lilij, padod man miltņus! (*Ja liktas pēdiņas, tas vērtējumu neietekmē.*)
- „Es padošu!” saka Laura un grib piedalīties. (*Izsaukuma zīmes vietā ieskaita arī komatu.*)
- Vietniece stāsta, jo stāstu, kas Bukai jādzird, ir daudz.
- Kad visas trīs ir kūlušas, putojušas, **maisījušas**, rullējušas un garnējušas, kad torte ir gatava, viņas izbauda sava darba augļus.
- Biskvīts varēja būt nedaudz gaisīgāks, es nebūšu labi **izcilājusi** tos olu baltumus, bet Buka un Vietniece **tūlīt** iebilst.
- Olas baltums ir iecilāts izcili, Laura tam piekrīt, un Helma priecīgi smaida.
- Vietniece laimīgi staro, tomēr nevēlas ilgi kavēties slavas gaismā, jo vienmēr taču var labāk.
- Ja nebūtu mazo īstenību, tad izturēt lielo būtu daudz grūtāk.

Pārsprieduma (5. uzdevuma) vērtēšanas kritēriji (25 punkti)

Punkti	Saturs	Teksta plānojums	Valodas kļūdu skaits		
			Stils	O.	I.
5	Saturs pilnībā atbilst tematam. Patstāvīgi un argumentēti spriedumi. Atklāta rakstītāja personiskā attieksme, atziņas, vērtējums.	Loģiski izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās, tās saturiski saistītas.	1	0	1
4	Saturs atbilst tematam. Patstāvīgi spriedumi, atziņas, vērtējums, bet nav pietiekamas argumentācijas.	Loģiski izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās, vietām nav saistījuma starp tām.	2-3	1	2
3	Daļēji atklāts temats. Temata paplašinājums vai sašaurinājums. Neveikli, trafareti spriedumi.	Nesamērīgs daļu apjoms. Daļēji ievērots dalījums rindkopās. Vietām trūkst saistījuma starp tām.	4-5	2	3
2	Temata virspusēja izpratne. Novirze no temata. Izteiktās domas frāžainas, nav argumentētas.	Nesamērīgs daļu apjoms. Nav saistījuma starp daļām. Nav dalījuma rindkopās.	6-8	3	4-5
1	Ir vēstījums vai apraksts bez pārsprieduma elementiem. Temata vulgarizācija. Nepamatoti emocionāls stāstījums. Pārsprieduma vietā uzrakstīts jaunrades darbs.	Darbs nav plānveidīgs. Trūkst nobeiguma vai ievada.	9-11	4	6-7
0	Saturs neatbilst tematam.	Domas izteiktas haotiski. Tekstā paustā doma nav uztverama.	12	5	8

Ja darba apjoms ir mazāks par 150 vārdiem, tad kļūdas vērtē pēc šīs tabulas:

Punkti	Valodas kļūdu skaits		
	Stils	O.	I.
3	1	0	1
2	2-3	1	2
1	4-5	2	3
0	6	3	4

Ja ~ 100 vārdu, tad darbu nevērtē.

Vērtējamās stila kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķīruma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski neloģisks teikums;
- neloģiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.